

Розвиток освітнього процесу з хімії в умовах воєнного стану

*Л. П. Величко,
доктор педагогічних наук,
професор, головний науковий співробітник відділу
біологічної, хімічної та фізичної освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Нелінійність розвитку освітнього процесу з хімії, як і динамічної освітньої системи загалом, особливо чітко проступає в екзистенційних умовах воєнного часу, що спричиняють резонансну реакцію усіх чинників процесу на зовнішні подразники.

Можливість несподіваних змін напряму процесу навчання, поява результатів, відмінних від очікуваних, віддаляють точку рівноваги, тривалість нерівноважного стану стає загрозливою для існування самої системи. Можна покладатись на її самоорганізацію і формування нового стійкого стану, але можна й певними ефективними процедурами, органічними для об'єктів системи, спрямовувати її розвиток.

В умовах війни система освіти розхищується переважно через непереборні зовнішні впливи, що ускладнюють доступ до освітніх послуг, знижують результативність їх і призводять до освітніх утрат, характер і обсяг яких потребують цілеспрямованого втручання. «Відтак, одним із пріоритетних завдань педагогічної науки та шкільної практики є оперативна діагностика та розроблення дієвих механізмів надолуження й компенсації освітніх втрат» [1, с. 3].

Методичні рекомендації з подолання освітніх втрат із хімії, як і з інших навчальних предметів, розроблені науковцями Інституту педагогіки, є внеском у функціонування і розвиток освітньої системи в цілому.

У результаті дослідження проблеми освітніх утрат із хімії, спричинених недоотриманням навчальної підготовки й утратами вже здобутих компетентностей через неможливість застосування їх на практиці, було запропоновано процедури, завдяки яким можна мінімізувати негативні наслідки й усунути загрозу накопичення втрат. Виокремлюємо такі необхідні дії: виявлення власне прогалин і втрат; розроблення плану розв'язування виявлених проблем; використання доступних інструментів компенсування втрат; мотивування учнів до надолуження згаяного й до навчання загалом.

Дослідження засвідчує, що поновлення повноцінного навчання потребує додаткової мотивації. Найпереконливішою мотивацією в сучасних умовах є впевненість у корисності хімічної грамотності для збереження життя, здоров'я, довкілля, зв'язок із дійсністю здобутих знань, які допоможуть позбавитися тривоги й додати впевненості. Зміст навчання хімії має значний потенціал для формування відповідних ціннісних орієнтацій як складника природничо-наукової компетентності учнів.

Список джерел:

1. Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України: методичні рекомендації / кол. автор.; за загальною редакцією О. М. Топузова; укл. М. В. Головка. – [Електронне видання]. – Київ : Педагогічна думка, 2023. – 187 с.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Редакційна колегія:

О. М. Топузов, доктор пед. наук, професор (головний редактор);

Н. М. Бібік, доктор пед. наук, професор;

М. І. Бурда, доктор пед. наук, професор;

В. Р. Ільченко, доктор пед. наук, професор;

М. В. Головка, доктор пед. н., доцент, ст. наук. співробітник;

Т. М. Заскіна, доктор пед. н., ст. наук. співробітник;

Л. М. Калініна, доктор пед. н., професор;

К. Ю. Ладоня, доктор філософії у галузі філологія (відповідальний редактор);

А. А. Буянова, упорядник.

АНОТОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ ЗА 2023 РІК

Обкладинка – Л. Лук'яненко

Комп'ютерна верстка – Л. Лук'яненко

Підписано до друку 08.01.2024 р. Формат 60x84 1/16

Гарнітура Calibri. Друк офсетний. Папір офсетний

Ум. друк. 12,09 арк.

Наклад 300 пр.

Видавництво «Педагогічна думка»

04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-а, корп. 2;

тел./факс: (044) 481-38-85

book-x1@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготовників

розповсюджувачів видавничої продукції

Серія ДК № 3563 від 28.08. 2009 р